

ЗАТВЕРДЖУЮ
Начальник частини
аварійно-рятувальних робіт
Мобільного рятувального центру
швидкого реагування
Сергій СЕВЕРЕНЧУК
“ ____ ” _____ 20_ року

ПЛАН-КОНСПЕКТ
проведення теоретичного заняття
Профільна підготовка кінологів
Навчальна група №5 Мобільного рятувального центру швидкого реагування ДСНС
України

04,05,06,07.09.2023р.

Тема: : Безпека праці під час несення служби. Правила особистої гігієни та заходи безпеки при поводженні зі службовими собаками

Навчальна мета: Засвоїти правила безпечного виконання службових обов'язків та дотримання особистої гігієни

Час проведення: 1 година

Місце проведення: клас

Навчально-матеріальне забезпечення: план-коспект , соц.мережа

Нормативно-правові акти та література: Закон № 2694-ХІІ від 14.10.1992 Про охорону праці, Закони України «Основи законодавства про охорону здоров'я», навчальний посібник «Домедична допомога»

Порядок проведення заняття:

- 1. Організаційні заходи – 5 хв.:**
перевірка присутніх; оголошення теми і мети заняття.
- 2. Контроль знань – 5 хв.:**
перевірка засвоєння раніше пройденого матеріалу.
- 3. Викладення матеріалу теми – 25 хв.**

Питання, які вивчатимуться:

- 1) Безпека праці під час несення служби
- 2) Основні вимоги з безпеки праці під час роботи з собаками

Питання та їх стислий зміст	Методичні вказівки
<p>Особиста гігієна під час поводження із собаками. Визначення основних вимог під час підготовки службових собак. Загальні заходи безпеки. 1. 1) містечка для розміщення службових собак та розплідники обладнуються електроосвітленням та огорожуються глухим парканом заввишки не нижче 2 м з хвірткою і дзвінком та воротами, які повинні мати надійний засув і бути завжди зачиненими;</p> <p>2) для утримання собак споруджуються спеціальні приміщення - павільйони. Кожний павільйон будується на 5- 10 або 10-20 вольєрів для собак і складається із суміжно розміщених вигулів і кабін або вольєрів з установами дерев'яних розбірних будок, які встановлюються в середині або зовні задньої частини вольєра. Відстань між павільйонами повинна бути не менше 10 м. Фасадом їх розміщують у північних районах на південь, а в південних - на північний схід. Для кожного дорослого собаки виділяється вольєр, який нумерується;</p> <p>3) кабіна будується завдовжки 1,5 м, завширшки - 2 м, передня стінка заввишки 2-2,5 м, задня - 1,5-2 м. Двері кабіни заввишки 1,7 м, завширшки - 0,8 м. Двері повинні відчинятися назовні. Над дверима встановлюється засклена рама для доступу до кабіни світла. У нижній частині дверей кабіни обладнується лаз розміром 0,5х0,5 м, який виходить у вольєр. Влітку лаз кабіни тримається відкритим, узимку закривається занавіскою з брезенту або щільної тканини;</p> <p>4) вигул вольєра завдовжки 3 м, завширшки - 2 м, заввишки - 2,2 м. Перегородки між вольєрами повинні бути глухими та заввишки 2,2 м. У передній частині вольєра встановлюються двері розміром 1,8х0,7 м з надійним засувом. Як правило двері повинні відчинятися всередину;</p> <p>5) у кожному вигулі вольєра (де підлога бетонна або асфальтована) обладнується дерев'яний щит (лежанка) розміром 1 х 1,6 м. Щит встановлюється на двох дерев'яних брусах заввишки 5-10 см;</p> <p>6) на кожних вхідних дверях вигулу, де розміщується службовий собака, по середині у верхній частині закріплюється табличка розміром 20х30 см із зазначенням номера вольєра, породи, клички, виду служби та року народження даного службового собаки;</p> <p>7) у вольєрах собаки утримуються без прив'язі, нашийників і намордників;</p> <p>8) у холодну пору року в кабіні (будці) повинна бути солома (сіно). Павільйони будуються із цегли, дерева або металевої конструкції, передні стінки і двері вольєрів - з металевої сітки або металевих прутів;</p> <p>9) якщо собака може перестрибувати в сусідній вольєр, то зверху встановлюється металева сітка;</p> <p>10) підлога в кабінах (будках) і вигулах вольєрів виготовляється з дощок, які добре підганяються між собою. Дозволяється у вигулах вольєрів робити бетонну або асфальтову підлогу;</p> <p>11) перед вигулами вольєрів (уздовж фасаду) споруджується зацементована канава для відведення дощової, талої води та рідин при дезінфекції та митті приміщень;</p> <p>12) у містечку утримання службових собак та розпліднику встановлюються собако-прив'язі, для вичісування службових собак та утримання їх під час прибирання вольєрів. Найбільш зручними є стовпчики заввишки 35-40 см з дерев'яними площадками на них розміром 40х20 см, щоб собака міг опертися передніми лапами. Відстань між стовпчиками повинна бути не менше 3 м;</p>	

- 13) у містечку обладнуються місця для миття собак та заможливості кімнати, де вони можуть обсохнути;
- 14) для розміщення хворих, новоприбулих або тих собак, що повертаються з тривалого відрядження, будується ізолятор із розрахунку 10% від поголів'я собак. Ізолятор розташовується не ближче 25-50 м від основних вольєрів;
- 15) розміщення службових собак по вольєрах проводиться з урахуванням їх статі, віку та поведінки;
- 16) цуценята розміщуються у вольєрах групами, а з шестимісячного віку їх утримують по одному і закріплюють за кожним предмети догляду і спорядження;
- 17) у польових умовах (під час навчання, операцій тощо) собаки утримуються в розбірних будках, що легко демонтуються, які взимку утеплюються соломною (сіном), стінки та кришка будки завалюються снігом, вхід завішується щупкою тканиною;
- 18) місце для розміщення собак обладнується в районі розташування підрозділу, у його тилу. Ділянка повинна бути сухою і знаходитись не ближче 70 м від туалетів, вигрібних ям (сміттєзбірників), складів пально-мастильних матеріалів, автомобільної техніки.
2. 1) приміщення для собак прибирають у години, установлені розпорядком дня. Перед прибиранням собаки вигулюються, прив'язуються до собако-прив'язі, оглядаються та вичісуються;
- 2) після вигулювання собак проводиться прибирання вольєрів;
- 3) спочатку прибирають кабінки, вигули, а потім територію. Підстилку виносять з кабінки (будки) і перетрушують або приносять чисту. Кращою підстилкою є солома. Під час прибирання вольєра собака повинен знаходитись на собако-прив'язі;
- 4) у розпорядку дня щодо утримання собак передбачається ранкове і вечірнє прибирання, дворазове годування та поїння, огляд, вигулювання та чищення собак, а також чищення, ремонт предметів догляду і спорядження;
- 5) здоров'я собаки та його працездатність залежать від правильного догляду за ним, який включає: огляд, вигулювання, чищення, миття, годування службових собак;
- 6) з метою запобігання захворюванню службових собак забороняється у містечках утримання службових собак та розплідниках утримувати собак, які не належать військовій частині;
- 7) собака, який вперше тестується комісією (до 7 робочих днів) для визначення придатності для виконання службово- бойових завдань (для оновлення поголів'я), утримується в ізоляторі (окремому вольєрі) та забезпечується продуктами для годування його власником до дати зарахування собаки до списків тварин службового призначення з'єднання, військової частини. Підставою для проведення тестування собаки є тимчасовий акт приймання-передавання собаки, який укладається між власником собаки та з'єднанням, військовою частиною;
- 8) щоденний огляд службового собаки кінологом проводиться під час годування, чищення, тренування, перед заступанням на бойову службу, а також після тренувань та повернення зі служби;
- 9) огляд проводиться в такій послідовності:
- очі - за станом очей можливо частково визначити загальний стан собаки;
- вуха - у вушних раковинах можуть бути кліщі, вушна сірка. При захворюванні вух можливі гнійні виділення та неприємний запах;
- ротова порожнина - стан зубів, виявлення сторонніх предметів (кісток тощо);

ніс - виявлення подряпин, гнійних виділень; лапи - виявлення порізів подушок і скалок у них;
шерстний покрив - загальний стан, наявність блиску, виявлення паразитів;
пульс - нормальний пульс дорослого собаки має частоту 70-120 ударів за хвилину;

10) службових собак миють у міру забруднення. Спочатку шерсть змочують теплою водою, потім намилюють до появи піни. Через 3-4 хвилини піну змивають водою і собаку ставлять для обсихання. Миття собак літом поєднується з купанням. У холодний період року собаки миються в спеціально обладнаних теплих приміщеннях. За відсутності теплих приміщень у містечках утримання службових собак та розпліднику миття службових собак проводиться при температурі повітря не нижче +15°C. Купати собак забороняється одразу після служби, тренувань та годування;

11) кінологам забороняється:
допускати сторонніх осіб і тварин до службових собак, а також на територію їх розміщення;
переводити собак із однієї кабіни до іншої та розміщувати в приміщенні собак, які не пройшли карантин;
змінювати клички, дані службовим собакам; курити і їсти під час роботи зі службовим собакою;
допускати контакт службових собак з іншими тваринами;

12) щоденне чищення собак проводиться до проведення годування на спеціально відведених місцях з метою видалення зі шкіри шерсті, що випадає, пилу, лупи, бруду тощо. Чищення захищає собак від різних шкірних захворювань;

13) для чищення собак використовуються гребінь, щітка, шкребок, сукнина і серветка. На всі предмети чищення наноситься відповідне маркування;

14) щітка застосовується з досить щільною, цупкою щетиною для чищення шерсті собаки;

15) гребінь використовується алюмінієвий або досить твердий пластмасовий з рідкими закругленими зубцями для розчісування шерсті;

16) шкребок використовується кінський для чищення щітки;

17) сукнина використовується для натирання шерсті, її розмір повинен бути не менше ніж 20 x 40 см;

18) серветка виготовляється з м'якої білої тканини і використовується для протирання очей, вух, носа (як серветка може використовуватись бинт медичний);

19) перед чищенням собаки виводяться з приміщення, вигулюються і оглядаються з метою виявлення пошкоджень шкірного покриву та ознак якихось захворювань. Після огляду кінолог прив'язує собаку до собакоприв'язі, стає з лівого боку собаки, гребенем розчісує шерсть на голові, шиї, тілі, хвості, ногах. Потім у такій самій послідовності виконується чищення щіткою. Очі і вуха собаки витираються чистою ганчіркою або ватою. Шерсть розчісується гребенем за напрямком її росту, очищується щіткою від порохи і бруду, а потім пригладжується сукниною. Чищення собак у навчальних підрозділах проводиться під наглядом командира відділення або старшого інструктора служби собак;

20) після чищення собак територія прибирається від шерсті, предмети догляду приводяться в порядок і кладуться у визначені місця зберігання;

21) догляд за спеціальними собаками проводиться черговим по містечку утримання службових собак та розпліднику чи кінологом, визначеним

начальником кінологічної служби (групи);

22) для утримання, тренування і використання службових собак використовується спеціальне спорядження та інвентар. За своїм призначенням його розподіляють на такі види: для утримання, тренування і використання та підготовки службових собак; для прибирання приміщень і місць, де розташовуються службові собаки; для чищення службових собак;

23) забезпечення службових собак спеціальним спорядженням здійснюється відповідно до затверджених норм;

24) за кожним собакою закріплюється комплект спеціального спорядження і предметів догляду, які маркуються;

25) спорядження для собак, інвентар і предмети догляду завжди тримаються у чистоті, провітрюються і регулярно піддаються механічному очищенню, обмиванню та дезінфекції;

26) ремонт спорядження проводиться силами кінолога. Кожний кінолог відповідає за наявність та стан закріпленого за його собакою спеціального спорядження. Дозволяється при проведенні ремонту спорядження використовувати списане речове майно

27) інвентар для догляду за собаками включає спеціальний одяг, інвентар для прибирання приміщень та чищення собак;

28) спеціальний одяг для догляду за собаками включає спеціальні комбінезони та халати, які закріплюються індивідуально за кожним кінологом;

29) інвентар для прибирання приміщень закріплюється індивідуально за кожним кінологом. До нього входять мітла або віник, лопата або шкребок. Інвентар повинен утримуватися поза вольєром у спеціально обладнаному місці, бути чистим і періодично піддаватися дезінфекції;

30) інвентар для підготовки та використання службових собак включає: спеціальний одяг для підготовки собак, містечко для підготовки службових собак, спеціальні прилади (одорологічний прилад, сигнальний ліхтарик тощо), зразки (запахоносії, імітатори), мішечки, пакети, смості, серветки й тампони, контейнери, прапорці тощо;

31) до спеціального одягу для підготовки службових собак належать дресирувальний костюм, рукав, захисний шлем фігуранта, прихований захист рук тощо;

32) містечко для підготовки службових собак у підрозділі включає: смугу перешкод, майданчик з навичок захисту, виборки, слідознавства та інші містечка, необхідні для підготовки службових собак;

33) смуга перешкод обладнується у містечку утримання службових собак та розпліднику, у разі відсутності площі дозволяється розміщення на іншій території військової частини.

2. Розміщення службових собак може бути групове або індивідуальне. При груповому розміщенні собак розміщують в спеціальних вольєрах, які представляють собою щось на зразок навісів, дах яких робиться похилим назад. Задня частина і бічні стінки обшиваються тесом. Внутрішня частина вольєра розділена дерев'яними перегородками на відділення шириною 2,5 метра кожна. На підлогу кожного відділення кладуть дерев'яний щит і наньому встановлюють будку. До кожному відділенню прилаштовують вигул довжиною три метри. Стіни (перегородки) вигулу складають як би продовження перегородок навісу. Такий пристрій забезпечує кожному собаці індивідуальне приміщення з достатньою площею для вільних рухів. Перегородки між вигулами роблять не нижче двох метрів висоти, щоб собаки не могли через них перестрибнути.

<p>Фасадну частину роблять з металевої сітки. Щоб собака немогла підрити перегородку вигулу, останню закопують в землю на глибину 0,5 метра. Для входу в кожен вигул влаштовують сітчасті двері на дерев'яній рамі.</p> <p>34) Для зручності боротьби з заразними хворобами в одному вольєрі не слід розмішувати більше 8-10 собак. Для більшої кількості собак необхідно побудувати два або кілька приміщень з індивідуальними вигулами. Всі вольєри вигулами повинні бути звернені в південну сторону. Відстань між ними має бути не менше 30 метрів.</p> <p>35) Вся територія, зайнята вольєрами і всіма підсобними приміщеннями: кухнею, ізолятором, сховищами продуктів і т.п., - огорожується.</p>	
--	--

4. Закріплення вивченого матеріалу - 5 хв.

Питання для закріплення:

- 1) Безпека праці під час несення служби
- 2) Основні вимоги з безпеки праці під час роботи з собаками
- 3) Основні вимоги з безпеки праці під час роботи з собаками

5. Підбиття підсумків - 5 хв.:

зазначення питань, що потребують підвищеної уваги;
оголошення оцінки;
відповіді на запитання.

План-конспект склав:

Керівник навчальної групи № 5

Ст. л-нт. сл. ц. з.

_____ 20____

Валерій РАДЧЕНКО